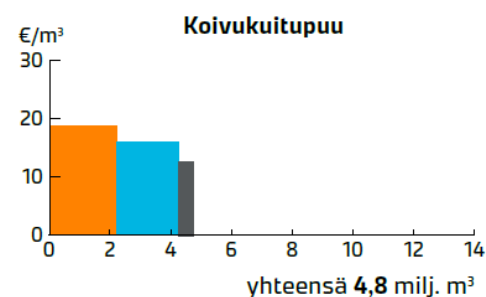
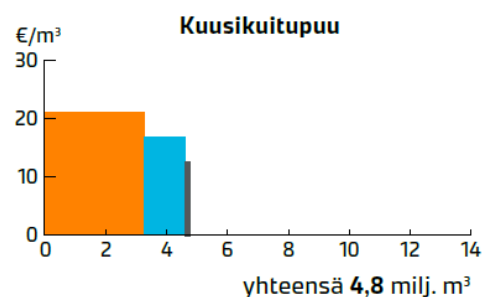
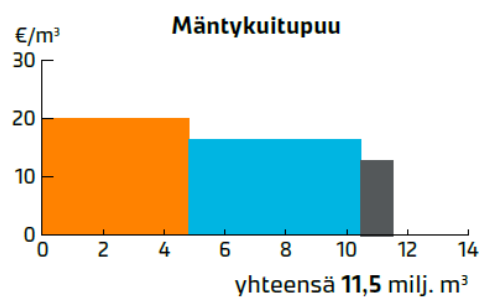
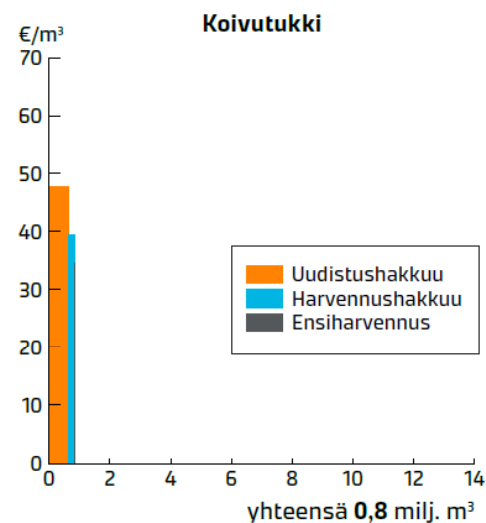
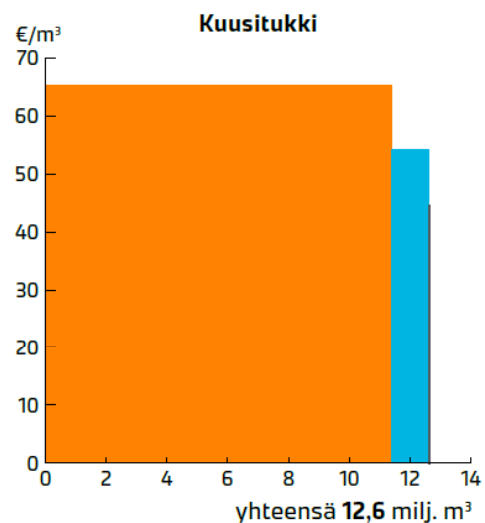
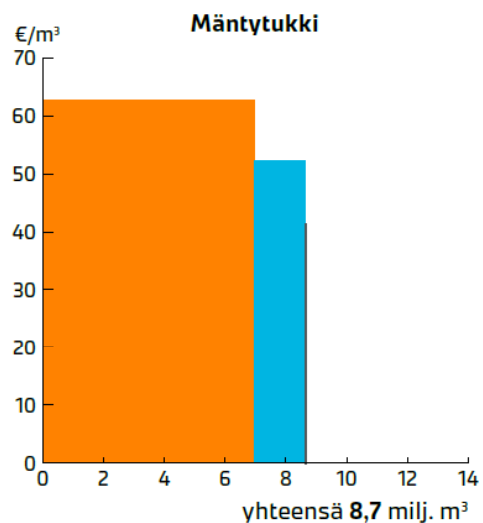

Puumarkkinatilastot, työhyvinvointitutkimus

**Puumarkkinatyöryhmä
27.9.2019
Aarre Peltola, Luke**

PÄÄPUUTAVARALAJIEN HINNAT JA OSTOMÄÄRÄT YKSITYISMETSIEN PYSTYKAUPOISTA HAKKUUTAVOITAIN 2018

<https://stat.luke.fi/teollisuuspuun-kauppa>

Puukauppatilaston kehittämisen esiselvityksen työvaiheet

Luken metsätilastojen asiakkuusryhmän perustaminen ja hyödyntäminen

Puukauppatilaston kehittäminen Suomen Virallisen Tilaston järjestelmässä

A circular icon showing a small table with headers and data rows, representing a survey form.

Mäntä	
eur/m3	m3

Kyselylomakkeen laatiminen

Kyselyn suorittaminen
(kysely lähdössä pian)

Tulosten käsittely ja analyysi
(valmis 11/2019)

Selvityksen tavoitteet

Mitä puukaupassa tilastoidaan

- Yksityismetsänomistajan ja häneltä puuta ostaneen yrityksen välistä puukauppaa.
- Tilastoon ilmoitetaan puukauppasopimukseen kirjatut puun hinnat ja ostomäärät.

Selvittämistavoitteet

- Puukauppaan liittyvien sellaisten lisien ja ehdollisten erien yleisyys ja suuruus, jotka eivät sisälly kauppakirjaan merkittyihin puun yksikköhintoihin.
- Aikaviive sopimushetkestä ehdollisten lisien maksamiseen? Viedäänkö yritysten järjestelmiin niiden arvoa koskeva ennakkotieto kauppahetkellä?
- Puun ostajien halukkuus ja valmiudet tuottaa ja toimittaa tietojärjestelmistään puukauppatilastoinnin kehittämiseen tarvittavaa lisätietoa
- Muiden kuin tavaralajimenetelmään perustuvien puun hinnoittelumenetelmien periaatteet, yleisyys ja mahdollisuudet tilastointiin. Nykyinen tilastoidaan puukaupassa perinteisesti käytettyjä puutavaralajeja (tukki- ja kuitupuu, pikkutukit), mutta esimerkiksi kokorunkohinnoittelu on yleistynyt.
- Mahdollisuudet jakaa Kainuu-Pohjanmaan puukaupan hinta-alue kahteen osaan, ja tuottaa tilastotietoa erikseen molemmille osa-alueille. Selvitetään, rajoittaako tietosuoja tällaisten tietojen julkaisemista.

Puukauppatilaston kehittämisen esiselvitykseen liittyvä kysely

Lomakkeen kysymysryhmät

- 0 Vastaajan tiedot
- 1 Puun kokorunkohinnoittelu ja muut hinnoittelumenetelmät
Selvitetään kokorunkohinnoittelun yleisyyttä ja arvioidaan, pitäisikö kokorunkohinnoittelu ottaa osaksi yksityismetsien puukaupan tilastointia.
- 2 Puukaupan lisät
Tilastoon kirjautumattomat erät
 - Bonukset
Puuta ostavalla yrityksellä voi olla kanta-asiakkuuteen tai johonkin muuhun tekijään sidottu järjestelmä, jossa mukana oleville metsänomistajille maksetaan ostetusta puusta varsinaisen hinnan lisäksi myös erilaisia bonuksia.
 - Hinnantarkistukset
Puuta ostava yritys voi tarjota yksityismetsänomistajalle hinnoittelumenetelmää, jossa puun hintaa tarkistetaan myöhemmin toteutettavan hakkuun ajankohdan tai jonkun muun ajankohdan hintatasoa vastaavaksi.
 - Muut puukaupan lisät, esimerkiksi ilmaiset tai alennuksella myytävät palvelut ja tarvikkeet
Puukaupan syntymistä voidaan vauhdittaa myös muilla kauppaan liittyvillä lisäeduilla. Tällaisia voivat olla esimerkiksi ilmaiset tai alennuksella myytävät palvelut tai tarvikkeet.
- 3 Puukaupan ja hakkuun toteutuksen välinen aika
Selvitetään viivettä, joka kuluu puukaupasta hakkuuseen.
- 4 Puukauppatilastojen kehitystarpeet

Puun kokorunkohinnoittelu ja muut hinnoittelumenetelmät

- 1) Pitäisikö kokorunkohinnoista kerätä ja julkaista tilastotietoa?
- 2) Jos pitäisi, miten kokorunkohinnoiteltu puu pitäisi tilastoida?
- 3) Missä kauppataivoissa yritys käyttää kokorunkohinnoittelua?
- 4) Pystyisittekö ilmoittamaan kokorunkohinnoitellun puun määrät ja hinnat puukauppatilastoon?
- 5) Mitkä ovat tavaralajihinnoittelun ja kokorunkohinnoittelun osuudet yrityksen yksityismetsistä ostamasta puusta?
- 6) Mikä on ollut kokorunkohinnoittelun osuus yrityksessänne yksityismetsien pystykaupoissa hakkuutavoittain viimeisen vuoden aikana?
- 7) Käyttääkö yritys perinteisen tavaralajimenetelmän ja/tai kokorunkohinnoittelun lisäksi myös muita puun hinnoittelumenetelmiä?
- 8) Avokysymys hinnoittelumenetelmistä

Puukaupan lisät, bonukset

- 9) Onko yrityksellä käytössä puun hintaan vaikuttava bonusjärjestelmä?
- 10) Bonuksen määräytyminen
- 11) Kuinka suurelle osalle yksityismetsistä ostetusta puumäärästä maksetaan bonuksia
- 12) Maksetun bonuksen määrä kaikelle yksityismetsistä ostetulle puulle puukuutiometriä kohden
- 13) Pystyykö yritys ilmoittamaan maksetut bonukset puukauppatilastoon?
- 14) ja 15) Avokysymykset bonusjärjestelmistä

Puukaupan lisät, hinnantarkistukset

- 16) Käyttääkö yritys puukaupan jälkeen tehtäviä ehdollisesti toteutuvia hinnantarkistuksia?
- 17) Mihin puusta maksettava hinta sidotaan?
- 18) Kompensoidaanko hinnantarkistuksessa puutavaralajien hintamuutos täysimääräisenä vai vain osa muutoksesta?
- 19) Missä kauppatavoissa hinnantarkistuksia käytetään?
- 20) Kuinka suurta osaa ostetusta puusta hinnantarkistusjärjestelmä koskee?
- 21) ja 22) Avokysymykset hinnantarkistuksista

Muut puukaupan lisät, esimerkiksi ilmaiset tai alennuksella myytävät palvelut ja tarvikkeet

- 23) Mitä muita puukauppakirjaan merkittyyn puun hintaan kirjautumattomia lisiä tai etuuksia puuta ostettaessa tarjotaan?
- 24) Kuinka yksityismetsistä ostetun puun hinta keskimäärin nousisi, jos etuudet laskettaisiin mukaan tilastoituvaan hintaan?
- 25) Olisiko tieto näistä muista puun hintaan sisältymättömistä etuuksista saatavissa yrityksen järjestelmistä tilastointia varten?
- 26) Avokysymys etuuksista

Puukaupan ja hakkuun toteutuksen välinen aika

- 27) Kuinka pitkä on puukaupan ja hakkuun välinen aika pystykaupoissa keskimäärin?
- 28) Kuinka pitkä on puukaupan ja luovutusmittauksen välinen aika hankintakaupoissa keskimäärin?

Puukauppatilastojen kehitystarpeet

- 29) Miten mielestäsi puukauppatilastointia tulisi kehittää?
- 30) Voit antaa myös palautetta muistakin Luonnonvarakeskuksen laatimista metsätilastoista. Miten mielestäsi muita metsätilastoja tulisi kehittää?

Puukauppatilaston aluejako

Kainuu-Pohjanmaa hinta-alueen jako kahteen osaan

- Pohjois-Pohjanmaa – Taivalkoski ja Kuusamo
- Kainuu + Taivalkoski ja Kuusamo

Havaintoja (testiaineistona joulukuu 2018)

- Osa-alueiden hinnat poikkeavat toisistaan
- Näyttää siltä, että valtaosa hinnoista voitaisiin ilmoittaa peittämättä molemmille osa-alueille
- Kainuun, Kuusamon, Taivalkosken alueella jouduttaisiin useammin salaamaan tietoja kuin Pohjois-Pohjanmaalle jäävällä alueella

Alustava pohdinta tilastointimahdollisuuksista

- Jos muutos toteutuisi, se koskisi vain kuukausitilastoa
- Vuositilasto julkaistaisiin edelleen maakuntajaolla.
- **Lasketaan lisää tuloksia muidenkin kuukausien testiaineistoilla.**

Puukauppatilaston läpivalaisumenetelmä

Läpivalaisussa Tilastokeskuksen hintatilastoasiantuntijat (3 kpl) ja tietojärjestelmäasiantuntija (1 kpl) vertaisarvioivat Luonnonvarakeskuksen puukauppatilaston systemaattisella tavalla

- Tarkasteltavat asiakokonaisuudet
 - 1. Hallinnolliset tiedot
 - 2. Töiden organisointi ja laadun varmistus
 - 3. Vuorovaikutus tilaston käyttäjien kanssa
 - 4. Osaaminen
 - 5. Tietotekniikka
 - 6. Tiedonhankinta
 - 7. Tiedon käsittely ja analysointi
 - 8. Julkistaminen ja jakelu
 - 9. Dokumentointi ja arkistointi
 - 10. Kehittäminen
- Läpivalaisun lopputuloksena oli läpivalaisuraportti
- Raporttiin kirjattiin joka asiakokonaisuudesta parannusehdotukset ja hyvät käytänteet.

Puukauppatilaston läpivalaisutuloksia (1)

Läpivalaisusta tähän esitykseen on koottu mukaan sellaisia keskeisiä asioita, joilla on merkitystä puukaupan osapuolille ja tiedontoimittajille.

- Esimerkiksi Luken työn sisäiseen organisointiin liittyviä asioita ja tietojen käsittelytekniikkaan liittyviä asioita ei käsitellä seuraavissa kohdissa.

Läpivalaisuraportista poimittua liittyen puukauppakyselystä saatuun aineistoon

- Tilastokysely lähtee noin sadalle puuta hankkivalle yritykselle, mutta vain suurimmat yritykset ovat koko Suomen tasolla merkitseviä, aluetasolla pienetkin yritykset ovat merkitseviä.
- Suurimpien yritysten tietojen tulee olla mukana tilastossa, muutoin tilastoa ei voida julkaista.
- Kyselyssä on pieni kato puumäärillä mitaten.
- Kyselyssä puuttumaan jäävät vastaukset eivät juuri vaikuta keskihintoihin, ostomääriin jonkin verran.
- Tilastoon tulee määrällisesti yli 90 prosenttia yksityismetsistä ostetusta puusta. Tämä antaa erittäin hyvän kuvan puun hinnoista. Aineiston kattavuus on kansainvälisestikin tarkasteltuna korkea
- Puukaupassa ei ole olemassa kansainvälisiä määritelmiä tukille ja kuitupuulle, koska puulajit, puutavaralajit ja kauppatavat vaihtelevat maittain. Jopa kansallisesti eri yritysten puunostokäytännöt eivät ole samanlaisia.

Puukauppatilaston läpivalaisutuloksia (2)

Läpivalaisuraportista poimittuja tilaston raportointiin tai kehittämiseen liittyviä asioita

- Puukaupan määriä ei laajenneta vastaamaan kaikkea Suomen yksityismetsien puukauppaa, joten määrät kuvaavat vain tilastoon tietoja toimittavien yritysten puukaupan volyyymiä. Pohdittava, onko tarvetta yrittää estimoida ostomääriä perusjoukon tasolle joka kuukausi (nyt ne systemaattisesti aliarvioidaan)
- Excel-tiedonkeruun muuttaminen web-keruuseen pidemmällä aikavälillä - tulevaisuudessa tiedot pilvipalvelusta eli automaattinen metsätietostandardin mukainen xml-muotoinen tiedonsiirto suoraan käyttäjien järjestelmistä.
- Käytössä ei ole puukauppojen yksikköaineistoa. Aineisto saadaan yrityskohtaisesti aggregoituna, joten tilastollisten tunnuslukujen julkaiseminen, kuten hajonta, minimi tai maksimi, ei ole järkevää.
- Vuorovaikutus sekä tilaston käyttäjien että tiedonantajien kanssa on aktiivista ja tieto välittyy puolin ja toisin.
- Tilaston kotisivut ovat selkeät ja informatiiviset.

Työhyvinvointi puuhuoltoketjussa

- Puuhuoltoketjun ihmisten työhyvinvointia selvitetään ja tilastoidaan Suomessa ensimmäistä kertaa. Puusta ja sen tuotteista on olemassa hyvin yksityiskohtaista tilastotietoa, mutta ihmisten jaksamisesta ei.
- Luonnonvarakeskus lähettää kyselyn puuhuoltoketjun ammattilaisille lähellä syys–lokakuun vaihdetta.
- Kyselyn kohteeksi on poimittu 4000 puuhuoltoketjussa työskentelevää ihmistä: metsätyöntekijät metsureista metsäkoneiden kuljettajiin, raakapuun kaukokuljettajat, puuhuoltoketjun toimihenkilöt ym. eli ne ammattilaiset, jotka huolehtivat puun saamisesta metsästä tehtaan tai lämpölaitoksen portille. Kysely kohdistuu sekä palkansaajiin että yrittäjiin.
- Luonnonvarakeskus julkaisee kyselyn käynnistyessä kyselystä mediatiedotteen.
- Kyselyn onnistumisen haasteena on vastausprosentti ja vastaajien motivoiminen.
- **Voisiko viestiä kyselystä jakaa puumarkkinatyöryhmän organisaatioiden viestinnässä ja kannustaa ihmisiä vastaamaan kyselyyn?**

Kiitos!

aarre.peltola@luke.fi